שבועות שתים פרק ראשון שבועות

מידי דהוה אשמיעת קול. שכועת העדות ושכועת ביטוי דאיתנהו גמי בקרבן עולה ויורד ואין עונש על זדונן לא מיתה ולא כרת: **אמר קרא כה.** לכל טומאתו אשר יטמא בה בעניגה דעולה ויורד כתיב: **ואימא.** מיומה בתרומה היא ובה למעוטי מקדש והואיל וחדונו כרת לא תסגי ליה בעולה ויורד אלא קבוע לעשיר ועני שוה: **עליה דרבי.** משום דהוא יליף לה שפיר: **אקרא אני חיה.** בקרבן עולה ויורד כתיב (ויקרא ה) או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה ודי אם הייתי קורא בנבלת חיה טמאה שנכתב ראשון ולא היה צריך לחזור ולכתוב בהמה שהרי בהמה בכלל חיה שנא' (שם יא) זאת החיה אשר תאכלו ומניין ליה כל בהמה מפרכת פרסה: **ונאמר להלן.** בחולין קדשים בטומאת הגוף בלו את אהרן[1] (א) נפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם או בבהמה טמאה ואכל מבשר זבח השלמים: **אימא הרומה גמי.** אתרומה דאיתי גמי איתקש לקודש דכתיב בכל קדש ודרשינן[2] בכל לרבות תרומה שאסורה לטבול יום כגון יולדת בימי טוהר שלה שהיא טבולת יום אחרון שאין לה הערב שמש עד מלאת ימיה שמביאה למחר כפרתה: **מקדש לא ממעטינן.** מדין קודש שכן ביאתו בכרת כתילת קודש: **שכן אכילה.** ותיובו ע"י אכילה הוא: **שלש כריתות בשלמים.** בחולין בטומאה אחת בחמור אל הכהנים[3] כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים וגו' ואומרין בזבחים כפ' רציעי (דף מה:) דהא יקרב אכילה הוא ומהו יקרב בראוי להקרבה שהוקדש בכלי ומניין בלו את אהרן[4] והנפש אשר תאכל[5] מבשר זבח השלמים ומניין לי' הנפש כי תגע בכל טמא ובתרוייהו כתיב ונכרתה: **אחת לכלל.** הכיא דאל הקדשים שבכלל את הכל ואחת מן השמים לפרט ומדה זו נדרשת בתורת כהנים בתחלת הספר דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד כו' כיצד והנפש אשר תאכל מבשר זבח השלמי' וגו' והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יצאו להקיש אליהם מה שלמים מיוחדין קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח יצאו קדשי בדק הבית שאין חיבין עליהן משום טומאה. וא"ת למה אין נידונים בכלל ופרט ואין בכלל אלא מה שבפרט שלמים אין מידי אחריתא לא משום דמרומקין זה מזה בשני ענינים וכך מפורש במנחות בפרק כל המנחות באות מלה (דף מה:) דהיכא דפרט מרומזת מן הכלל נידון כמדה זו ללמד על הכלל וכו'. ואם תאמר מה בין זו למדת כלל ופרט וכלל שאתה דן בענין הפרט הרבה יש שמדת בענין הפרט בתה להוסיף על הפרט בכלל אחרון דברים אחרים שאין כתובין בו וזו בתה לגלות על הפרט ולא להוסיף עליו ודברים רבים למידין במדה זו שאינן כאין במדת בענין הפרט כגון בהבערה שאנו אומרים לאלן יצאתה ובמדה זו היא בתה ל" הבערה בכלל היתה ולמה יצאה להקיש אליה ולגלות על כל הכלל שבשם שחייב על הבערה בפני עצמה כך חייב על כל אב מלאכה שבכלל בפני עצמו: **ואתה לעומאה הכתובה בתורה בשם כו'.** ואתה מן הכריתות האלו שהיא יתירה נכתבה לגלות על הטומאה הכתובה אצל עולה ויורד ובמדה הכתוב ולא פירש על איזו טומאה חייבתו תורה קרבן הופכה כרת ללמדך שלכפר על כרת זה הוא בא שהוא טומאת קדש: (**אם אינו ענין כו'**) **לדברים שאינן נאכלין.** כגון עניים של מערכה ולבונה וקטרת אם אכלן בטומאה חייב:

עולה ויורד ניתי. וא"ת קרבן קבוע גמי ה"ל למיפרך דנייתי מידי דהוה אשפתה מרופה דלית בה כרת ומייתי קרבן קבוע וי"ל דהתם אשם הוא דמייתי ולא חטאת: **מקיש** מקדש לקודש. ונאכילה דקודש אייתי קרא כדאמר בפר' בתרא דמכות (דף יד:) **ואימא** אף תרומה. דכתיב בכל קודש משמע לפי סוגיא דשמעתין דהאי קרא אייתי בין בתרומה בין בקודש ותימה דסוגיא דמכות (שם) מוכחת דלא אייתי בתרוייהו דר"ל מוקי ליה בקודש גרידא וכי יומנן בתרומה גרידא וי"ל דסוגיא דהכא כברייתא דת"כ דתניא התם בכל קדש לא תגע יכול אף במעשר ת"ל ואל המקדש לא תבא מה מקדש דבר שיש בו טבילת שמה אף כל כו' יצא מעשר אי מה מקדש הנכנס בו בטומאה עונש כרת אף קודש האוכלו בטומאה עונש כרת יצתה תרומה ת"ל בכל קדש לרבות את התרומה אלמא בהדיא מוקי קרא בתרוייהו וה"ה דהוה מצי למיפרך לפי סוגיא דמכות הכיתא לר"ל אלא לר' יומנן דמוקי לה בתרומה מא"ל: **אחת לכלל ואחת לפרט.** פירש בקונטרס וא"ת כלל ופרט ואין בכלל אלא מה שבפרט ואגב רייהטייה לא דק דה"ל להקשות פרט וכלל הוא ועשה כלל מוסיף על הפרט דהפרט בלו וכלל בחמור ומה שפי' דמדת כלל ופרט המרומקין אינה כמדת כלל ופרט וכלל אין נראה דבגמר הדין (סנהדרין דף מו.) מוכיח דריבה ומיעט הוי כמדת כלל ופרט המרומקין ובקונטרס גופיה פירש לעיל (דף ד:) דריבה ומיעט שוה למדת כלל ופרט וכלל וא"ת כיון דמדת כלל ופרט המרומקין זה מזה שוה למדת כלל ופרט וכלל א"כ לא הוה לן למעוטי קדשי בדק הבית לבד אלא ה"ל למימר מה שלמים מיוחדין שם להן מתירין כדדרים ר' שמעון לקמן גבי פיגול ונלריך כרת שלשי לדברים שאין להן מתירין ומנ"ל לאוקמה לטומאה הכתובה בתורה סתם או לדברים שאין נאכלין וי"ל דלדברים שאין להם מתירין לא אלטריך דבפ' ב"ש (זבחים דף מד.) מרבי להו מאשר הם מקדישים ולפסרים דגרסי התם דמרבו להו מואל הקדשים לא יתכן דהאי קרא גופיה מוקמינן ליה הכא לכלל: **תנהו** ענין לטומאת מקדש. אבל לתרומה ליכא למימר דכרת בתרומה ליכא ומיהו בסמוך דנפקא לן מטומאתו קשה דטומאה בתרומה וכ"ת משום דכתיב גבי כרת הכי נמי כתיב גבי אכילה ומיהו עדיפא מינה פריך: **ואחת לדברים** שאינן נאכלין. ואזהרה מוהכשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל דדרשינן בפרק רציעי דזבחים (דף מו:) לרבות עניים ולבונה אי נמי כרת לא בעי אזהרה מידי דהוה אפסח ומילה:

אתיא טומאתו טומאתו. ואע"ג דגבי תרומה נמי כתיב טומאתה בפרשת אמור אל הכהנים שמא אתי לדרשה אחריתי וא"ת ולר"ל דלא גמר ג"ש דטומאה כדאמר בפרק בתרא דמכות (דף יד:) מנליה וי"ל דאתיא ליה מהיקשא דלעיל מבכל קדש לא תגע דלא מוקי ליה בתרומה כלל כדמוכח התם וא"ת ולמה לן השתא בגין אב דהואיל ועכ"ל והזהיר בברייתא דלעיל וי"ל דברייתא נמי סמיך אהך ג"ש ונקט בגין אב לאפוקי משאר עבירות ואלטריך

וכתיב

וכתיב

עולה ויורד ניתי מידי דהוה אשמיעת קול ואביטוי שפתים אמר קרא [1]בה בה למעוטי תרומה. אימא בה למעוטי מקדש דלא סגי ליה בקרבן עולה ויורד עד דמייתי קרבן קבוע קרי רבא עליה דרבי דולה מים מבורות עמוקים דתניא [2]רבי אומר אקרא אני חיה בהמה למה נאמרה נאמר כאן [2]בהמה טמאה ונאמר להלן [3]בהמה טמאה מה להלן טומאת קודש אף כאן טומאת קודש אשכחן טומאת קודש טומאת מקדש מנלן אמר קרא [4]בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא איתקש מקדש לקודש אי הכי תרומה נמי [5]דאמר מר בכל קדש לא תגע לרבות את התרומה הא מיעט רחמנא בה אימא בה למעוטי מקדש מסתברא מקדש לא ממעטינן שכן בכרת כמותה אדרבה תרומה לא ממעטינן שכן אכילה כמותה אלא אמר רבא שלש כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לטומאה הכתובה בתורה סתם ואיני יודע מה היא הוי אומר טומאת קודש ואם אינו ענין לטומאת קודש דנפקא ליה מדרבי תנהו ענין לטומאת מקדש והאי מיבעי ליה לכדרבי אבהו דאמר רבי אבהו [6]שלש כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לדברים שאינן נאכלין ולר"ש [7]דאמר [8]דברים שאינן נאכלין אין חייבין עליהן כרת משום טומאה לאיתויי חטאת הפנימית דס"ד אמינא הואיל [9]ואמר ר"ש כל שאינו קרב על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול משום טומאה נמי לא קמ"ל דמיחייב אלא אמרי נהרדעי משמי' דרבא שלש טומאות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לטומאה הכתובה בתורה סתם ואיני יודע מה היא הוי אומר טומאת קודש ואם אינו ענין לטומאת קודש דנפקא ליה מדרבי תנהו ענין לטומאת מקדש והאי נמי מיבעי ליה [10]איידי דבעי למכתב כרת לכדר' אבהו כתב נמי טמאות דלא סגי לה בלאו הכי אלא אמר רבא אתיא טומאתו טומאתו כתיב הכא [11]לכל טומאתו

וכתיב

מסורת הש"ס

א) [חולין עמ. לקמן יט.], ב) יומות עב. מכות יד., ג) [זבחים מו. יסס ליתא כי יומנן], ד) שם מה., ה) [זבחים מג.], ו) [פסחים מז: יומות נד: ומ"ש], ז) [ויקרא יז], ח) [יומות עה.], ט) [ויקרא כב], י) [ויקרא ז], כ) [נ"ל תאכל כשר מזבח השלמים ומניין ליה ומפס כי כו' כ"ה בדפו"י].

תורה אור השלם

1. או כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו והוא ידע ואשם:
ויקרא ה ג
2. או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו והוא טמא ואשם:
ויקרא ה ב
3. ונפש כי תגע בכל טמא בטמאת אדם או בבהמה טמאה או בכל שקץ טמא ואכל מבשר זבח השלמים אשר ליי ונכרתה הנפש ההוא מעמיה: ויקרא ז כא
4. השלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה:
ויקרא יב ד

הגהות הב"ח

(א) יש"י ד"ה ונאמר וכו' אהרן ונפש כו':

גליון הש"ם

רש"י ד"ה אחת לכלל וכו' הבערה בכלל היתה. שבת דף ע ע"ב:

רבינו חננאל

מידי דהוה אשמיעת קול ואביטוי שפתים. שהיא (ז) שבועה ואין בה כרת חייבין בה קרבן עולה ויורד. אמר קרא בה וגו'. ואתא רב המנונא מהא דרבי. דתניא רבי אומר אקרא אני. מי' כיון שריבתה התורה בהמה בכלל חיה וחיה בכלל בהמה כו'. פירשנו זו בפרק אלו טרפות. מאחר דכתב קרא או בנבלת חיה טמאה. לאפוקי לי למכתב או בנבלת בהמה טמאה. אלא נאמר כאן בהמה טמאה. ונאמר להלן בשלמים ונפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם או בבהמה טמאה או בכל שקץ טמא ואכל מבשר זבח השלמים וגו' מה להלן בטומאת קדש אף כאן זה שכתב (ז) בטומאת בהמה טמאה אכילת טומאת קדש ואתקש מקדש לקדש דכתיב בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא. ואימא הרומה דכתיב בכל קדש ואמרינן לרבות את התרומה: אמר קרא אשר יטמא בה. בה ולא בתרומה. אימא בה

(ז) תוס' ד"ה אחת לכלל ואחת לפרט. ח) ג"ל אתא לאיסור כו' ואין בה כרת וכו'.

עין משפט נר מצוה

בו ב מי' פי"ח מהלכ' פסולי מוקדשין הל' כב ושיין בהשגות ובכ"מ:

מוסף רש"י

אקרא אני חיה. לגבי קרבן עולה ויורד, לו בנבלת חיה טמאה לו בנבלת בהמה טמאה, ודי היה לי בקרא חיה ויורד אני אהבהמה בכלל חיה, בהמה למה נאמרה (חולין נא:). **ונאמר להלן.** בטמא שאכל את הקדש בפרשת לו ונפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם או בבהמה טמאה (שם). מה להלן טומאת קודש. בלומר בטמא שאכל את הקודש, אף קרבן עולה ויורד, דכתיב לו נפש כי תגע ונו', ומשמע דבנגיעת טומאה מחייב ליה קרבן עולה ויורד, דילפינן בהא גזירה שוה דלא מחייב עד לאכול קודש לו יכפר לחקדש (שם). לרבות את התרומה. דאקשיה הא כל ימי טוהר שהיא טבולת יום אחרון לטומאת ליתה בריתות בשלמים. תמוד אליהם לזרומיכם ונו' (ויקרא כב) והנפש אשר תאכל בשר ונו' (שם ז) נפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם ונו' (שם. זבחים מו.). **אחת לכלל ואחת לפרט.** לרחים דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא. כיצד והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים, והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יצאו להקיש אליהם ולומר לך מה שלמים מיוחדים קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח (שם מו.). **לדברים שאינן נאכלין.** כגון עצים ולבונה שאינן לאיסור לאכילה, אם אכל מהם בטומאת הגוף חייב (שם). **כל שאינו קרב על מזבח החצון כשלמים.** שפגול כתיב בו (זבחים מו.) שלמדנו הכא פגול לכל הזבחים (שם יד:)

רבינו חננאל (המשך)

ולא במקדש כו'. קדש ומקדש הרוייהו כרת כתיבא בהו. ולאפוקי תרומה דלית בה כרת. תרוייהו בני אכילה נינהו. לאפוקי מקדש דנגיעה היא: שלש כריתות. והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ונכרתה. וכתיב ואכל מבשר זבח השלמים אשר לה' ונכרתה. וכתיב כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטמאתו. מי' דברים שאין נאכלין. עצים ולבונה וקטרת ומפורש בתורת כהנים. ר' (שמעאל) [שמעון] אומר מה [שלמים] מיוחדין שהן ראוים לאכילה וכו' יצאו עצים ולבונה וקטרת שאינן ראוין לאכילה. ואסקינא אלא אמר רבא אתיא טומאתו טומאתו כתיב הכא בקרבן או כי יגע בטומאת אדם לכל טומאתו אשר יטמא בה

ופר כהן משיח ופר העלם דבר שטעונין הזייה בפיים על הפרוכת ועל מזבח הזהב: **כשלמים.** משום דפיגול בשלמים כתיב ליף ר"ש מינה שאינה נוהגת בחטאות הפנימיות: **שלש טומאות.** בהגך שלש כריתות כתיב בכל חדא וטומאתו עליו: **כתיב הכא.** בעולה ויורד:

וכתיב

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com